

Nathan, multo fuerat excellentior rex David. Et ille vehementer increpans peccatum, prodebat occultum; nos autem hoc supplices petimus emendari, quod si velimus celare non possumus, nec exaggeramus quod non in multos peccatum est. Et non tale aliquid petimus corrigi, quale fuit quod excommunicatione ulciscabatur Ambrosius. Illud enim, quamvis fuerit male gestum, creditum tamen erat Theodosii potestati. Quod autem nunc factum est, vel si rectum fuisset, recte non ferret: quia nulli regum hinc aliquid agere, sed solis est sacerdotibus datum. Verum sic quoque prærens, ne videar mensuram, non quidem officii, sed meriti mei transgressus, nihil hinc imputare præsumam. Hoc tantum simpliciter rogo, ut illos ipsos quos in isto decreto novitio probavimus esse damnatos, fidei mente consideres. Imprimis Philippum et Thomam Christi discipulos, qui ob hoc anathema facti sunt quod aliquando his quæ dicitur sapuisse Theodorus similia sapuerunt. Deinde sanctos Patres qui Chalcedona convenerant, et epistolam Ibe reverentissimi episcopi per suam sententiam rectam esse dixerunt; nec anathematizarunt Theodorum Mopsuestiæ, cum ex ea recitari laudes ejus audiret: insuper et epistolam beati Leonis illarum epistolarum exemplo vel testimonio defenderant, in quibus et defensus est idem Theodorus et laudatus. Quorum venerabilium Patrum primum memoratum Leonem animo contemplare, qui propter quod approbatis gestis ejusdem concilii prædictam non anathematizavit epistolam, cum ipso Chalcedonensi concilio a quo judicata est orthodoxa, anathema factus est. Orientalem quoque synodum, quam a sapientissimo Joanne Antiocheno congregatam, et a Chalcedonensi concilio approbatam ostendimus intueri, quod non solum non anathematizavit Theodorum Mopsuestiæ et ejus dogmata, verum etiam anathematizari prohibuit, eo quod multa similiter dicta et ab aliis anterioribus et gloriosis ejus Patribus inveniret. Cui sanctæ Orientalium synodo velut præsentem aspice Joannem Constantinopolitanum, Theodori condiscipulum, et Gregorium Nazianzenum: quorum sententiæ congruens, adversus calumniosos Ecclesiæ conturbatores ejusdem Theodori scripta defendit. Huic synodo etiam beatus Cy-

rilus accedat, qui ejus decreto consentiens, et simul prohibens quædam Theodori dicta redargui, dixit quod occasionem facerent contrario dogmati, quæ tenebantur hi qui eam condemnari volebant. Accedat etiam beatus Proclus Constantinopolitanus, qui non solum pariter vetuit abdicari Theodorum, verum etiam testatus est quod eum nec vivum aliquando culpaverit. Accedat etiam venerabilis Dominus Antiochenus, qui sui decessoris Joannis aliorumque præcedentium collegarum sententiam tenens, Eurychi Apolinaris hæresiarchæ impietatem renovare tentavit, et ob hoc Diodorum atque Theodorum anathematizare præsumenti, primus restitit ad imperatorem Theodosium scribens. Quibus omnibus, ut de persona Theodori præjudicaretur Chalcedonensi concilio, æque anathema dictum est, quod suo exemplo, sive testimonio, vel decreto prohibuerunt ne aut ipsi aut dogmatibus ejus anathema diceretur. Sed ecce nos, religiose imperator, quocunque nisu tot sanctas reverendasque personas in conspectum tuæ mentis adduximus: quis dabit, ut tu quoque considerans quod ex illis sint isti condemnati qui in regeneratione justorum, cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebunt et ipsi super sedes duodecim judicantes duodecim tribus Israel, illis oculis in eos intendas quibus te ab eis non dubitas judicandum, non quibus nunc Christi sacerdotes conspicias ad tempus tibi subiectos? Intuere igitur oculis fidei qua credis in Christum, velut in quadam cœlesti curia consistentes, summo et primo loco Philippum et Thomam reverendos apostolos, sequenti deinde ordine omnes quorum sententias memoravimus, simulque damnatos esse docuimus, beatissimos Patres: quibus licet pro tantæ causæ merito verba minime commendare possimus, quia nec persona permisit, quis tamen eorum condemnationis conscius, vel tacitum ferre possit aspectum, cum fideliter intelligentem magis terreant ipso silentio? Videntur enim per hoc condemnationem suam, nisi quantumvis auferatur, futuro iudicio reservasse, cujus et irtractabilis erit sententia, et sine fine perpetuum quod sententiam fuerit consecutum.

⁴ Cod. Veron., quæ.

SYNOPSIS CHRONICA ANNORUM VIII

Præcipua quæque digerens et illustrans, quæ in trium Capitulorum causa contigerunt.

Anno Christi 546. Justinianus imperator Theodori Cæsariensis episcopi suam libram edit adversus tria Capitula, eorumque damnationi Mennam CP. et alios patriarchas cum episcopis suis subscribere cogit. Vigilium etiam eadem ex causa Roma evocat.

Anno Christi 547. Vigilius urbem regiam ingressus viii kalendas Februarii, Mennam et alios Capitulorum damnatores a communionem suspendit. Men-

nam postea, Theodoræ Aug. rogatu, in communionem recipit die 29 Junii. Justinianus frustra viam adhibet ut a Vigilio damnationem extorqueat.

Anno Christi 548. Vigilius pacis studio ad damnanda Capitula inflexus conventum habet episcoporum cui Facundus interfuit, et suam unumquemque sententiam scripto proferre jubet. Allatas ad se responsiones episcoporum mittit in palatium; et iudicatum

ipse ad Mennam Sabbato sancto profert, in quo Theodorum Mopsuestenum cum dogmatibus suis, Ibæque epistolam, et scripta Theodoret, salva synodi Chalcedonensis reverentia, damnabat, Afris, Illyriis, Dalmatis, aliisque in trium Capitulorum defensione perstantibus.

Anno Christi 549. Rusticus et Sebastianus diaconi sub anni exordium a Vigilio deficiunt, et iudicatum impugnantes, Vigiliū per provincias, tanquam synodi Chalcedonensis prævaricatorem infamant. Qua de re missus ab Aureliano Arelatensi Anastasius, alteras Vigilio attulit pridie Idus Julias.

Anno Christi 550. Vigilius Valentiniano episcopo Scythiæ xv kalendas Aprilis, et Aureliano Arelatensi vi kalendas Maii rescribit, docens in iudicatio suo nihil admissum fuisse contra synodum Chalcedonensem. Rustico et Sebastiano falsi rumoris auctoribus gradus sui honorem et ministerium abrogat. Urgente porro Justiniano, ut absolute ac sine mentione synodi Capitula damnaret, rem ad concilium generale deferendam persuasit, receptoque interim cum aliorum episcoporum manibus iudicatio quod ante fecerat, omnem deinceps usque ad concilium de Capitulis questionem annuente principe interdicat.

Anno Christi 551. Justinianus instigante Theodoro edicta in Capitulorum damnationem contra interdictum proponit. Vigilius reclamavit, et excommunicationem in eos indicit qui assensum præbuerint. Quam ob rem iucenso ira Justiniano, in basilicam Sancti Petri in Hormisda Augusto mense confugit: unde illum per vim abducere conatus prætor populi tumultu repellitur. Accepto tandem per imperatoris le-

gatos sacramento, redit in domum Placidianam. Sed multis rursus iniuriis affectus, et insidiis appetitus, noctu iterum sub natale Christi Chalcedonem abiit ad sanctam Euphemiam.

Anno Christi 552. Missi a Justiniano ad revocandum Vigiliū senatores sex v kalendas Februarii re infecta redeunt. Missus etiam seorsim semel atque iterum Petrus referendarius, primo cum charta contumeliis in Vigiliū referta pridie kalendas, deinde ut ad reditum excitaret, pridie nonas. Nonis vero Februarii Vigilius encyclicam de calamitatibus suis scribit, depositionisque sententiam in Theodorum quam ante sex menses considerat, profert in lucem. Edictis posthæc sublatis a Justiniano, libellisque fidei et penitentiae oblatis a Menna, Theodoro et aliis, Chalcedone relicta redit Constantinopolim.

Anno Christi 553. Professiones aliæ Vigilio die Theophaniorum editæ a patriarchis, Eutychio qui Mennæ mortuo successerat, Apollinario et Domno. Synodus v generalis inchoata iv nonas Mai. Cui abnuens interesse Vigilius, ut suam scripto sententiam exprimeret, constitutum pridie idus Maias misit ad Justinianum, in quo trium Capitulorum defensionem resumit, et de iis quæ a synodo Chalcedonensi iudicata fuerant, novari quidquam vetat. Cæterum synodus v tria Capitula damnavit. Vigilius vero, quod damnationem approbare refugeret, in exilium pulsus. Inde aliquot post annos Narsetis comitis operarevocatus, cum Urbem repeteret, morbo in Sicilia extinctus est post consulatum Basilii, ut Victor in Chronico notat, anno 17, id est anno Christi 558.

FACUNDI

LIBER CONTRA MOCIANUM SCHOLASTICUM^a.

Oportuerat, venerabiles filii, ut qualecunque hoc opus a vobis impositum vestris ex more nominibus dedicarem. Sed metuens ne tanquam latebrarum nostrarum conscii, persecutorum quos fugimus incidere in calumnias, nominare vos nolui. Nec pro vobis id præloqui necessarium fuit, qui nostræ pressuræ non estis expertes; sed pro aliis ignorantibus, in quorum manus hæc forte ventura sunt. Volo autem vos nosse quia vultus quem misistis, gravi me infirmitate reperit laborantem: ita ut in talibus diebus, sicut et ipse poterit vestræ sublimitati referre, nec usque in horam tertiam valeam differre ieiunium.

Indicavit autem mihi ex vestro mandato, quod pro sæculi nostri meritis et Mocianus iam reprehendere audeat conciliorum decreta, palamque jactare quod episcopi Africani aliarumque provinciarum indigne statuerint vitare communionem eorum qui manifesto promulgatoque decreto reveriti non sunt impugnare Chalcedonense concilium. Quando autem nobis cessare, quando requiescere conceditis, qui nos et Mociano respondere compellitis? Sed hoc quoque comperi, memorato nuntio mihi narrante, quis idem Mocianus volens ad interdictam transgressorem communionem ignaros quosque deflectere, quædam

^a Non abs re, ut opinor, Baronius Mutianum hunc illum esse putat qui Chrysostomi Homilias in Epistolam ad Hebræos et ad Philemonem Latinas fecit. Congruunt enim præter nomen ætas et professio. Hic ergo cum Africanos amicitos, propterea quod se a

Vigilio et ab Ecclesia trium Capitulorum causa post illius iudicium segregarent, merito redargueret, Facundus tum exsul hoc ei libello respondit. In quo nihil mirum si concitator in Mutianum videatur, qui Vigilio ipsi papæ non parcat.